

Державні органи по нагляду за охороною праці

1.3.2. Державні органи по нагляду за охороною праці

Постановою Кабміну від 27 січня 1993 р. створено Державний комітет по нагляду за ОП - Держнаглядохоронпраці.

На новий департамент покладено функції по здійсненню комплексного управління охороною праці в державі, в тому числі вести державний нагляд за ОП в усьому народному господарстві. Для вивчення організаційної функції в центральному апараті створено Управління охорони праці, а в регіонах - територіальні управління - Держнагляд охорони праці.

Законом передбачено вирішення проблем економічної зацікавленості підприємств у створенні безпечних і нешкідливих умов праці. З цієї причини щорічно витрати на одного працюючого для виконання заходів по ОП склали в середньому 50 грн., а на виплату пільг і компенсацій - 440 грн.

Закон вирішує цю проблему таким чином, що підприємствам стає економічно не вигідно мати небезпечні та шкідливі умови виробництва. На сьогоднішній день значна частина випробленої техніки не *тільки* далека від світових стандартів, але й не відповідає елементарним вимогам безпеки. Відбувається це тому, що ті, хто розробляє та виготовляє недосконалу техніку, не несуть матеріальної відповідальності за травмування та загибель людей при її експлуатації.

З введенням в дію Закону становище повинно докорінно змінитися.

По-перше, в обов'язки Держнаглядохоронпраці входить експертиза проектів промислових будівель на відповідність їх вимогам охорони праці.

По-друге, введена сертифікація якості машинобудівної продукції і технологічних процесів;

По-третє, всі матеріальні збитки, пов'язані з експлуатацією засобів виробництва, які не відповідають нормам охорони праці, будуть нести прямі винуватці аварій або нещасних випадків, тобто проектно-конструкторські організації і заводи-виготовлювачі.

Підвищена роль і престиж служб охорони праці. Тепер такі служби захищені законом. Вони підпорядковані безпосередньо керівнику підприємства, установи та прирівнені за посадовим статусом й оплатою праці до основних виробничо-технічних служб.

Спеціалісти з ОП мають право видавати приписи керівникам структурних підрозділів підприємств, установ обов'язкові для виконання про усунення недоліків, зупиняти роботу виробництв, дільниць, лабораторій і майстерень при наявності грубих порушень правил безпеки.

Держнаглядохоронпраці створив державний реєстр діючих правил, норм і стандартів з ОП. Для наукового обґрунтування всіх питань з ОП при Держнаглядохоронпраці створено Науково-дослідний інститут ОП.

1.3.3. Контроль за додержанням законів і правил охорони праці

За станом ОП і додержанням правил та норм безпеки на виробництві встановлений суворий державний, відомчий і громадський контроль та нагляд.

Вищий державний нагляд за виконанням законів про працю і охорону праці міністерствами, підприємствами та їх керівниками, а також громадянами на території України здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами.

Спеціально уповноваженими державними органами, які здійснюють державний нагляд, є Держміськтехнагляд, Держсаннагляд, Держпожеж-нагляд.

Державний департамент по нагляду за охорону праці, беспечним виконанням робіт в промисловості та гірничо-добувній промисловості виконує задачі гірничого нагляду, котлонагляду, газового нагляду. Він здійснює нагляд на промислових підприємствах за виконанням правил виготовлення і експлуатації парових та водонагрівних котлів, судин, що працюють під тиском, трубопроводів для пари та гарячої води, підйомних споруд, об'єктів, пов'язаних із добуванням, транспортуванням, зберіганням та використанням газу, веденням вибухових робіт в промисловості.

Енергонагляд здійснює контроль за додержанням правил технічної експлуатації і безпеки обслуговування електроустановок, електростанцій, електромереж.

Держсаннагляд здійснює контроль за додержанням підприємствами, установами і організаціями гігієнічних норм, санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил. Його здійснюють органи санітарно-епідеміологічної служби Міністерства охорони здоров'я. Ця служба може забороняти експлуатацію виробничих об'єктів, призупиняти будівництво і введення в експлуатацію різних об'єктів у випадку їхнього незадовільного санітарного стану або небезпеки шкідливого впливу на здоров'я людей, накладати штрафи, передавати матеріали в прокуратуру для притягнення винних до кримінальної відповідальності.

Додержання правил пожежної профілактики контролює Управління пожежної охорони Міністерства внутрішніх справ через своїх інспекторів, Суспільний контроль в здійсненні державного нагляду та громадського контролю в області ОП здійснюють профспілки.

Важливу роль в здійсненні суспільного громадського контролю в області ОП відіграють профспілки. Технічна інспекція виконує нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю і правил по ОП, за відповідністю технологічних процесів, виробничих приміщень, устаткування, транспортних засобів вимогам стандартів безпеки праці, а також правил безпеки і виробничої санітарії.

Державна правова інспекція праці перевіряє додержання законодавства про

працю при прийомі на роботу, переводах та звільненнях, додержанням режиму робочого часу, трудової дисципліни, оплати праці, тощо.

Громадський контроль стану ОП виконується профспілками через комітети профспілок, які здійснюють його через свої комісії (ОП, заробітної плати, соціального страхування, та інші), а також через громадських інспекторів по ОП. Комісія ОП перевіряє додержання трудового законодавства, правил і норм з техніки безпеки і виробничої санітарії, бере участь у проведенні заходів по попередженню нещасних випадків на виробництві. Комісія або громадський інспектор даного підприємства мають право в будь-який час обстежити робочі місця, вимагати від адміністрації необхідних пояснень, документів та відомостей стосовно ОП, ставити питання про притягнення до відповідальності посадових осіб за порушення законів про працю .